

Landelijke Klachtencommissie voor het openbaar en het algemeen toegankelijk onderwijs

(mr. R. Holtmaat, drs. D.J. Duyvis, J. Toes)

Uitspraaknr. 02.037-02.051

Datum:

7 november 2002

Onvoldoende zorgdragen voor het bieden van een veilig schoolklimaat; achterwege blijven van ontwikkeling van beleid ter voorkoming van pesten; klacht gegrond; primair onderwijs.

De klacht

De ouders van een voormalige leerling van een openbare basisschool klagen erover dat de leerkracht onvoldoende zorg heeft gedragen voor het scheppen van een veilige omgeving voor hun zoon, als gevolg waarvan deze langdurig door medeleerlingen gepest is ([LKC 02.037](#)) en dat de directie en het schoolbestuur geen beleid hebben ontwikkeld en uitgevoerd om te voorkomen dat hun zoon op school langdurig gepest kon worden ([LKC 02.051](#)).

De visie van partijen

LKC 02.037

De zoon van klagers heeft een eerdere school moeten verlaten vanwege tegen hem gericht pestgedrag en geweld. In de groepen 6 en 7 van de school waartegen deze klacht is gericht hebben zich geen noemenswaardige problemen voorgedaan. In groep 7/8 (de groepen waren opnieuw ingedeeld) is daarin verandering gekomen en is de jongen door met name een drietal klasgenoten vaak gepest.

In december 2001 werd het pesten de jongen te veel. Vanaf half januari 2002 hebben zijn ouders hem thuisgehouden. Hij was inmiddels onder behandeling van een gespecialiseerde psychotherapeute. Na de voorjaarsvakantie is hij weer naar school gegaan. Al na een paar dagen is het pesten weer begonnen, waarna de ouders hun zoon wederom thuis hielden. De leerkracht, die werd aangesproken toen het pesten begon, heeft geweigerd krachtdadig op te treden in de groep. Toen de ouders vonden dat hun zoon niet meer naar school kon, hebben zij de directeur van de school benaderd. Deze heeft het bestaan van het pestprobleem erkend en eveneens dat aan het oplossen daarvan te weinig aandacht is besteed. De school wist niet hoe het probleem verder aangepakt moest worden. De ouders hebben vervolgens in een brief aan de leerkracht en de directeur geëist dat de school ervoor zou zorgen dat het pesten stopte.

LKC 02.051

In maart 2002 hebben klagers ook bij het bestuur van de school het verzoek neergelegd te bewerkstelligen dat er anti-pestbeleid ontwikkeld en uitgevoerd zou gaan worden en ervoor te zorgen dat hun zoon niet langer gepest zou worden. Het probleem is vervolgens niet opgelost. De school heeft ten onrechte geweigerd de pesters hard aan te pakken, waardoor de pesters het gevoel kregen dat ze gewonnen hebben terwijl de zoon ten onrechte steeds twijfel heeft gehad of hij niet zelf de oorzaak was van alle problemen.

LKC 02.037

De leerkracht geeft aan dat groep 7/8 in het schooljaar 2001/2002 een moeilijke groep was. Aan pesten en het voorkomen daarvan wordt op school intensief aandacht besteed. De leerkracht hanteert daarbij altijd een groepsbenadering. De leerkracht onderschrijft dat de pesters fout zijn, maar hij heeft niettemin ook tegen de jongen gezegd dat hij moest nagaan wat zijn rol was bij het pesten. Daardoor kon hij wellicht zelf proberen te voorkomen dat hij gepest werd. Vanaf het begin van het schooljaar heeft hij aandacht aan het pesten besteed. De leerkracht erkent dat het aanpakken van het pestprobleem in de groep niet helemaal gelukt is en dat de jongen daarvan nadelige gevolgen heeft ondervonden. De leerkracht is van mening dat hij voldoende aandacht aan de problemen heeft besteed en dat deze uiteindelijk ook opgelost zijn.

De directie voert aan dat de school de pestproblemen van het afgelopen jaar op dezelfde manier heeft aangepakt als anders. Het beleid bestaat uit veel praten met alle betrokkenen. Pas als dat niet helpt worden er sancties opgelegd. Deze aanpak heeft bij het pesten van de jongen niet het gewenste resultaat opgeleverd. Het feit dat de ouders hun zoon gedurende een bepaalde periode thuis hebben gehouden heeft een oplossing van het probleem niet dichterbij gebracht.

De kennis die er over de jongen op school aanwezig was, had beter gebruikt moeten worden bij het aanpakken van de problemen. Voorts is de rol van de vertrouwenspersoon volgens de directie niet goed uit de verf gekomen. Het heeft ontbroken aan iemand die op onafhankelijke wijze het probleem in kaart kon brengen en een oplossingsrichting kon aangeven. Er is niet overwogen om externe deskundigen in te schakelen.

De directeur geeft te kennen dat hij bereid is nog contact te hebben met de ouders indien die daar prijs op stellen en het kan bijdragen aan het beperken van de nadelige gevolgen van het pesten voor de jongen.

LKC 02.051

Het schoolbestuur bestrijdt dat het geen beleid heeft ontwikkeld om pesten op de school te voorkomen. Ook de klacht over de uitvoering van het beleid wordt weersproken.

Toen vaststond dat de ouders hun zoon vanaf mei 2002 niet meer naar de school terug zouden laten keren is besloten de directie contact te laten onderhouden met de ouders. Omdat niet alle problemen met betrekking tot pesten op de school zijn opgelost, heeft het schoolbestuur de school opgedragen om deze problematiek nadrukkelijk op de agenda te houden.

Overwegingen van de Commissie

02.037

Vast staat dat de jongen in het schooljaar 2001/2002 gepest is en daar ernstig onder geleden heeft. Zo ernstig dat de ouders zich genoodzaakt hebben gezien hem vanaf januari 2002 tijdelijk en vanaf mei 2002 definitief niet naar school te laten gaan. Ook hebben de ouders hun zoon vanwege het pestgedrag van zijn klasgenoten onder psychologische behandeling moeten stellen.

De leerkracht en de directie zijn vanaf het begin van de pestproblemen op de hoogte geweest. De leerkracht heeft geprobeerd het pesten via twee sporen te bestrijden. In de eerste plaats door de pesters rationeel inzicht te geven in hun eigen gedrag. Toen dat niet het gewenste effect had, heeft de leerkracht enkele keren sancties opgelegd maar ook dat heeft niet geleid tot een oplossing van het probleem.

In de tweede plaats heeft de leerkracht veel met de jongen gepraat en geprobeerd hem strategieën bij te brengen om zo weinig mogelijk last van het pesten te hebben.

De Commissie komt tot het oordeel dat de leerkracht weliswaar veel aandacht aan het probleem heeft geschonken, maar dat hij bij de gekozen benadering onvoldoende oog heeft

gehad voor het gevolg daarvan voor de jongen. De Commissie deelt niet de opvatting van de leerkracht dat er in mei 2002, toen de jongen weer naar school ging, een einde gekomen was aan het pesten. De betrokkenheid van de pesters en de jongen bij een incident tijdens een gymles kan in het licht van alles wat daaraan eerder dat jaar vooraf was gegaan niet anders gezien worden dan als een voortzetting daarvan.

Door de coulante houding jegens de pesters, er zijn slechts incidenteel vrij lichte sancties opgelegd, en het uitvoerig stilstaan bij de mogelijkheid voor de jongen om met de situatie om te leren gaan heeft bij hem de gedachte post kunnen vatten dat hij de hoofdverantwoordelijke was voor het ontstaan van die situatie. Dit is een effect dat te allen tijde voorkomen moet worden en waarvoor de leerkracht onvoldoende gewaakt heeft. Het was op zich juist om aandacht te besteden aan de rol en de weerbaarheid van de jongen. Om van een evenwichtige aanpak van het pestprobleem te kunnen spreken had de leerkracht veel krachtadiger richting pesters op moeten treden, bijvoorbeeld door hen uit te sluiten van deelname aan minder gestructureerde activiteiten in plaats van toe te laten dat de jongen daaraan niet deelnam. Op grond van bovenstaande overwegingen is de tegen de leerkracht gerichte klacht gegrond.

02.051

De directie heeft ter zitting zelf al opgemerkt dat het bij de aanpak van het pestprobleem in de groepen 7/8 heeft ontbroken aan visie. De directie is blijven steken in het samen met de leerkracht oplossen van enkele incidenten zonder daarmee structurele verbeteringen te bewerkstelligen. Evenmin is de directie overgegaan tot het nemen van voorbeeldstellende maatregelen tegen de pesters, ook niet nadat het pesten doorging na gesprekken met de pesters en hun ouders. Mede daardoor heeft de sfeer waarin de jongen gepest werd zo lang kunnen bestaan.

Beleidsmatig heeft het op de school ontbroken aan een helder anti-pestbeleid dat in voorkomende gevallen adequaat kon worden toegepast. Weliswaar wordt daar in de schoolgids aandacht aan besteed en hebben de leerkracht en de directeur elementen uit zo'n beleid toegepast (gesprekken, anti-pestprogramma's in de klas), maar niet gezegd kan worden dat deze acties voortgekomen zijn uit het besef hoe ernstig een pestprobleem op een school is en welke diep ingrijpende gevolgen pesten heeft voor een slachtoffer. Veeleer heeft het er de schijn van dat klagers door voortdurend de aandacht op het probleem te vestigen hebben bewerkstelligd dat er althans enige actie ondernomen is.

De Commissie komt tot het oordeel dat er geen operationeel beleid voorhanden was om de problemen waar de jongen mee te kampen heeft gekregen te lijf te gaan. Het bevoegd gezag heeft na het bekend worden van de klachten over pestgedrag op school opdracht gegeven om zorg te dragen voor het ontwikkelen van beleid op dit gebied en om dat beleid ook bekend te maken bij leerlingen en ouders. Daar heeft de jongen echter geen profijt van gehad. Nu dat te wijten is aan het ontbreken van anti-pestbeleid op het moment dat daar behoefte aan bestond is de klacht hierover gegrond. De Commissie zal hierover een aanbeveling aan het bevoegd gezag richten.

Oordeel van de Commissie

Klacht gegrond.

Advies van de Commissie aan het bevoegd gezag

De Commissie adviseert het bestuur van de openbare basisschool om effectief beleid te ontwikkelen, in te voeren en bekend te maken, gericht op het voorkomen en bestrijden van

pesten. Tevens beveelt zij aan om deskundigen van buiten de school te betrekken bij het daadwerkelijk invoeren van het beleid en toe te zien op de naleving.